

Kriteerit tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehukseen sijoitettaville osaamiskokonaisuuksille

Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehuksesta annetun lain (93/2017) ja sen perusteluiden mukaiset kriteerit

Tutkintojen ja osaamiskokonaisuuksien viitekehukseen on ensi vaiheessa sijoitettu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ja muiden hallinnonalojen lainsäädännössä määritellyt tutkinnot ja oppimäärät. Viitekehukseen on lisäksi sijoitettu erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin koulutukset, jotka ovat olleet vuoteen 2014 asti yliopistojen ammatillisia jatkotutkintoja ja joiden osaamistavoitteet eivät ole muuttuneet tutkintojärjestelmästä poistumisen myötä. Tutkinnot ja osaamiskokonaisuudet on sijoitettu viitekehukseen niiden edellyttämän osaamisen perusteella sille tasolle, johon ne kokonaisuutena parhaiten sopivat (ns. best fit -periaate). Samalle tasolle sijoituvissa tutkinnoissa tai osaamiskokonaisuuksissa voivat painottua osaamisen eri ulottuvuudet ja samalla tasolla olevissa tutkinnoissa voi olla vaihtelua esimerkiksi kielitaitovaatimusten suhteen. Koulutus- ja tutkintojärjestelmän selkeyden varmistamiseksi tietyn tutkintotyyppin kaikki tutkinnot on sijoitettu samalle viitekehksen tasolle.

Lain 93/2017 soveltamisalaa koskevan 1 §:n 2 momentin mukaan lakia sovelletaan myös sellaisiin tutkintoihin rinnastettaviin tai muutoin laajoihin osaamiskokonaisuuksiin, joiden osaamistavoitteista säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla, jos ne ovat kelpoisuus- tai pätevyysvaatimuksena ammatissa tai tehtävässä toimimiseen tai muutoin liittyvät osaamisen kehittämiseen tai ammattitaidon parantamiseen. Kyseistä momenttia koskevissa hallituksen esityksen 204/2016 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan lisäksi, että lakia sovelletaan niin sanottujen säänneltyjen ammattien pätevyysvaatimuksena oleviin opintokokonaisuuksiin. Lakia sovelletaan perustelujen mukaan myös sellaisiin vakiintuneisiin ja yleisesti tunnettuihin osaamiskokonaisuuksiin, joiden kautta täydennetään, päivitetään tai laajennetaan aiemmin suoritettua tutkintoa tai muuta osaamista tai jotka valmistavat tutkintoon johtavaan koulutukseen tai työelämään.

Hallituksen esitykseen sisältyvän nykytilan kuvauksen perusteella edellä mainittuja osaamiskokonaisuuksia voisivat olla esimerkiksi tutkintojärjestelmän ulkopuolella olevat tutkintoja laajentavat tai syventävät osaamiskokonaisuudet, erilaiset valmistavat ja valmentavat koulutukset, kelpoisuus- ja pätevyysvaatimukseen liittyvät osaamiskokonaisuudet tai osaamisen kehittämiseen ja ammattitaidon parantamiseen tähtäävät osaamiskokonaisuudet. Hallituksen esityksen keskeisten ehdotusten mukaan viitekehukseen ei voida sijoittaa tutkintojärjestelmästä poistuneita tutkintoja ja oppimääriä, koska niiden tavoitteet perustuvat pääsääntöisesti koulutuspituuksiin ja oppiaineisiin. Viitekehukseen ei sijoiteta myöskään ulkomaiseen tutkintojärjestelmään kuuluvia tai kansainvälisten organisaatioiden järjestämiä tutkintoja, vaikka niitä olisi mahdollista suorittaa myös suomalaisissa oppilaitoksissa. Tutkinnon osia ei sijoiteta viitekehukseen erikseen, vaan ne sijoittuvat sille tasolle, jolle tutkinto itsessäänkin sijoittuu.

Vuosina 2008 - 2009 toimineen, opetusministeriön nimittämän tutkintojen tuottaman ja muun osaamisen kuvaamiseen perustuvan kansallisen viitekehksen valmistelutyöryhmän (NQF-työryhmä) 20.8.2009 julkaistun muistion mukaan viitekehukseen sijoitettavaksi voisivat tulla sellaiseen laajat kokonaisuudet, joita suoritetaan laajasti ja joille joku toimivaltainen taho on määritellyt osaamisvaatimukset.

Kansallisessa tutkintojen viitekehystä koskevassa työssä on toistaiseksi pyritty tarkoituksenmukaisuuteen erityisesti kansallisesta, mutta myös Euroopan unionin puitteissa tehdyn yhteistyön näkökulmasta. Yhtenä lähtökohdana on ollut, että mikäli viitekehystä laajennetaan, sen tulee tapahtua harkitusti ja kansallisesti yhtenäisiin kriteereihin perustein.

Työryhmässä sovitut tarkentavat kriteerit

Ottaen huomioon edellä mainitut lain 93/2017 ja sen perusteluiden mukaiset kriteerit, työryhmä on 28.3.2018 ja 3.5.2018 pidetyissä kokouksissaan sopinut viitekehykseen sijoitettaville osaamiskokonaisuuksille asetettavista kriteereistä seuraavaa:

1. Osaamiskokonaisuuden osaamisperustaisuus ja säädösperusta

Viitekehykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien tulee olla osaamisperustaisia ja niille tulee olla määritely osaamistavoitteet. Osaamistavoitteista säädetään kansallisessa laissa tai niistä säädetään tai määrätään toimivaltaisen tahon toimesta kansallisen lain nojalla. Osaamiskokonaisuus sijoitetaan viitekehykseen osaamiskokonaisuuden edellyttämän osaamisen perusteella sille tasolle, johon se kokonaisuutena parhaiten sopii (ns. best fit -periaate).

Viitekehykseen ei sijoiteta ulkomaiseen tutkintojärjestelmään kuuluvia tai kansainvälisten organisaatioiden järjestämiä tutkintoja, vaikka niitä olisi mahdollista suorittaa myös suomalaisissa oppilaitoksissa. Viitekehykseen ei myöskään sijoiteta tutkintojärjestelmästä poistuneita tutkintoja ja oppimääriä.

Lähtökohtaisesti tutkintoihin sisältyviä osaamiskokonaisuuksia ei sijoiteta viitekehykseen erikseen, vaikka niitä voitaisiin suorittaa myös erillisinä tutkinnon suorittamisen jälkeen, vaan ne sijoittuvat sille tasolle, jolle tutkinto itsessäänkin sijoittuu.

2. Osaamiskokonaisuuden tehtävä sekä sen vakiintuneisuus ja tunnettuus

Viitekehykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien tulee olla niin sanottujen säänneltyjen ammattien kelpoisuus- tai pätevyysvaatimuksena olevia opintokokonaisuuksia tai sellaisia vakiintuneita, yleisesti tunnettuja ja laajasti suoritettuja osaamiskokonaisuuksia, joiden kautta täydennetään, päivitetään tai laajennetaan aiemmin suoritettua tutkintoa tai muuta osaamista tai jotka valmistavat tutkintoon johtavaan koulutukseen tai työelämään.

3. Osaamiskokonaisuuden laajuus

Viitekehykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien tulee olla tutkintoihin rinnastettavia tai muutoin laajoja osaamiskokonaisuuksia siten, että niiden vähimmäislaajuus on lähtökohtaisesti 30 osaamispistettä (ECVET) / opintopistettä (ECTS). Muiden kriteerien täytyessä ja perustellusta syystä myös vähintään 20 osaamispisteen/opintopisteen laajuisia kokonaisuuksia voidaan esittää sijoitettavaksi viitekehykseen. Koska eri hallinnonaloilla sekä koulutustasoilla ja -muodoissa on käytössä erilaisia mitoituspisteitä, eikä osaamiskokonaisuuksien laajuutta ole aina määritetty osaamispisteinä tai opintopisteinä, käytetään viitekehykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien laajuuden määrittelyssä tarvittaessa apuna ammatillisessa koulutuksessa / korkeakoulutuksessa käytössä olevaa ECVET¹-/ECTS²-siirtojärjestelmän määrittelyä. Molempien siirtojärjestelmien mukaan vuoden aikana keskimäärin saavutettu osaaminen vastaa 60 osaamispistettä/opintopistettä.

---

¹ Lisätietoa ECVET-järjestelmän perusteista ja ECVET-pisteytyksen periaatteista löytyy ECVET-suosituksesta: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708\(02\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708(02)&from=EN).

² Lisätietoa ECTS-järjestelmän perusteista ja ECTS-pisteytyksen periaatteista löytyy ECTS-oppaasta: http://ec.europa.eu/education/ects/users-guide/docs/ects-users-guide_en.pdf.